

Izhaja dvakrat na teden v štiri izdanih, in sicer: vsakotek in petek, zjutranje izdanje opoldne večerno izdanje pa ob 5. uri popoldne, in stane z „Gospodarskim Listom“ in s kakim drugo uredniško izredno prilogo vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto gld. 6.—
 pol leta 3.—
 četrt leta 1-50
 Posamične številke stanejo 6 kr.

Naročnino sprejema upravništvo v Gosposki ulici št. 9 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez dopolne naročnine se ne oziramo.

„PRIMOREC“ izhaja neodvisno od „Soče“ trikrat mesečno in stane vse leto gld. 1-20.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Solski ulici in Jellersitz v Nanski ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

SOČA

(Zjutranje izdanje).

Uredništvo
 se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici.
 Z urednikom je mogoče govoriti vsak dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne, ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dopoldne.
 se nahaja v Gosposki ulici št. 9.
 Dopisi naj se pošiljajo le nročništvu.
 Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravništvu.
 Neplačanih pisem ne sprejemlje ne uredništvo ne upravništvo.

Oglasi in poslanice
 se računajo po pet- vrstah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje črke po prostoru.
 Naročnino in oglase je pisati loco Goricia.

„Goriška Tiskarna“ A. Gabršček tiska in zalaga razen „Soče“ in „Primorca“ še „Slovensko knjižalco“, katera izhaja mesečno v snopiščih obsežnih 5 do 6 pol ter stane vsoletno 1 gld. 80 kr. — Oglasi v „Slov. knjižnici“ se računajo po 20 kr. pet- vrstiča.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

Bog in narod!

«Gor. Tiskarna» A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Grof Alfred Coronini.

V večernem izdanju zadnje »Soče« in v »Primorec« smo že osvetlili zvi- jačo, katero je uprizorila »Goričanska« klika z zadnje bombo, katero je hranila v zalogi proti dr. Tumi in »Sočanom« na sploh. Danes naj se pobavimo naj- prejš s proglasom grofa Coroninija na njegove volilce, in sicer od resne strani, potem pride kaj drugega na vrsto.

Pred vsem naj omenimo, da je ves ton tega pisma prav po grofovski oblasten in po »Goričanski« puhel. Zato naj bo pripravljen tudi grof Coronini na resničnost reka: »Schlägst du meinen Juden, so schlage ich deinen Juden.« Vendar se bomo prizadevali, ostati hladnokrvno stvarni.

Prvi vzrok, zakaj Coronini odstopa, navaja, »neznosne politične odnošaje sploh.«

Tako torej razume plemeniti grof nalogo — narodnega zastopnika! Dokler so politični odnošaji ugodni, da je vsaj kaj upanja, da se na miren način kaj doseže, takrat je rad na častnem sedežu narodovega zastopnika. Ako so pa odnošaji neugodni, morda celo nezno- sni, kakor jih zdaj imenuje grof C., ko bi bilo treba z vso odločnostjo braniti koristi naroda, tedaj pa vrže puško v koruzo in zbeži, pustivši svoje volilce v največji zadregi. Tak zastopnik zasluži vse nekaj drugega — ne pa zaupnic!

Sicer grof C. ni to prvič naredil! Kaderkoli mu je šimla v glavo kaka nova grofovska kaprica, kateri ni bilo kar takoj lahko ugoditi, vselej je grozil, da pusti vse skupaj, da odloži mandata, zagotavlja, da njemu je vse to »das wenigste«. In res je že večkrat bil na tem, da odstopi, pretrgavši celo vsako zvezo z najožjimi tovariši, n. pr. s samim dr. Gregorčičem. Pred zadnjimi državnozbornskimi volitvami ni hotel več sprejeti mandata, dasi je vedel, da je on edini mogoč kandidat z upanjem na zmago. Dogajalo se je tudi, da se več mesecev ni vedelo: ali je grof še državni poslanec ali ne! Na Dunaj ni hotel iti, a na vprašanja ni dajal odgovora.... Slovenski narod pa je klečal pred njim, češ: požreti je treba vsako oblastnost in žaljenje, da si le ohranimo jednega grofa.... Taka nedostojna igra z našim narodom se je čisto ponavljala. Trezni možaki niso niti smeli

razodeti svojega prepričanja, ker čas še ni bil ugoden, da bi širša javnost vse prav umela.... Treba je bilo iz taktičkih razlogov pohvaliti, tudi če ni bilo hvale vredno, da bi se ne obrnilo vse še na slabše. Zdaj pa je čas, da povemo javnosti vso resnico!

Drugi razlog za odstop navaja, da je šibkega zdravja in potreben pokoja. To je njegova reč. Ako on res tako spozna, potem bi mu mi le želeli, da se odpočije in zopet ozdravi. Le tega ne vemo, radi česa naj bi iskal pokoja.... Delo za naš narod ga pač ni utrudilo. Državni in deželni zbor nista zborovala, in ako sta, se grof C. ni preoblagal z delom, saj za tako delo ni imel in ne bo imel nikdar potrebne sposobnosti.

Tretji vzrok odstopu pa je — — perfidno počenjanje in vedenje nekaterih maloštevilnih spletkarjev in zdražbarjev« na Goriškem, katero »pri rojakih ne le ne nahaja odločne zavrnitve, marveč jim celo ugaja....«

O tem »vzroku« bi mogli napisati cele knjige. Lahko bi pokazali v pravi luči, kje imajo izvor spletke in zdražbe najgubne vrste. Toda danes ni ne časa ne prostora za take razprave. Kar se nas »Sočanov« tiče, odklanjamo z vso resnostjo tako drzno besedičenje grofa Alfreda Coroninija. Mož, ki sam slovenskih časopisov ne more čitati, marveč se daje le poučiti od svojih strankarjev; mož, ki je bil odsoten iz Gorice celo poletje, in ko se je vrnil, so bili njegovi informatorji le Gregorčič, Berbuč, Rojic — tak mož nima pravice, da takó oblastno obsoja slovenske rojake po krvi in sreč, ki so mislili in požrtvovalno delovali za blagor naroda že tedaj, ko aristokrat grof Coronini še ni vedel, kdo je ta slovenski narod.

Dalje pravi Coronini v svojem pismu, da ni več slovenskemu jeziku in da mu pomanjkuje govorniški dar, zato da ne more prirejati shodov, kar je dandanes neobhodno potrebno.

S tem se je grof C. popolnoma obsodil in pokazal sam svojo nesposobnost za slovenskega poslanca. — Res je, da zaradi grofa C. je razpravni jezik v slov. klubu, v odsekih, v odboru »Sloge« največ nemščina. Žalostno a resnično! — Res je dalje, da grof C. niti v nemščini ni govornik, toliko manj v slovensčini, da torej ne more prirejati shodov, ki so celó po njegovi izpovedi neobhodno potrebni. — Tu do-

stavljamo le še eno: Ako bi grof C. tudi bil kaj govornika, ne mogel bi prirejati shodov v pouk naroda, niti v deželnem ali državnem zboru govoriti v korist svojim volilcem — ker nima potrebne- ga znanja. On je bogat grof — to je pa tudi vse; o sposobnosti pravega ljudskega zastopnika ni niti sledu. Kakošna je njegova grofovska vzgoja, to nas ne briga in nam Slovincem tudi nič ne koristi.

Grof C. je zašel med Slovence vsled naključja, da je silno obsoval goriške Italijane vsled neke krivice, katero so mu po njegovi misli prizadejali. In iskal je duška, da se nad njimi razpase.... Kmalu so bile razpisane volitve v državni zbor (l. 1891.) Slovenci sami smo bili v veleposestvu prešibki, zato smo iskali kandidata, ki bi imel nekaj aristokratskih ali »avstrijskih« glasov. Tak je bil grof Coronini, ki je tudi zmagal. — Pri zadnjih volitvah pa se je grof Coronini vsedel na varen sedež v kmečkih občinah, a za volitve v veleposestvu se ni prav nič brigal; ni hotel imeti ne truda ne stroškov.... Za kandidata v veleposestvu bi bil na mostu, za kmetске občine pa ne!

In zdaj je položil mandata.... Kakó je spravil v največjo zagato slovenske deželne poslance s svojimi »postulati«, o tem bomo še posebe govorili. »Naprej ne vejo, nazaj ne smejo!« a v taki zagati jih pustil in — zbeži....!

To je resna stran Coroninijeve odpovedi.

O zvičajni komediji smo govorili v »Primorec«. Zdaj je po celi deželi nepopisna gonja za — zaupnicami. Mi smo jako radovedni na vspeh te harlekinade. Verujemo, da bodo zaupnice prihajale po točnem naročilu, sestavljene takó, kakor želé tisti, ki jih potrebujejo. Ali tudi to je gotovo, da veliko zaupnic izostane, in te bodo štele vsaka za deset onih, ki se sklenejo. Našim ljudem na deželi je treba ob sedanjem terorizmu veliko srčnosti, da ohranijo svojo samostojnost, a vsi niso takó odločni.

Razlogi, katere je naštel grof C. v svojem pismu, ostanejo brez dvoma v veljavi tudi potem, ko pride zadnja zaupnica, kajti število izostalih zaupnic dokaže, da je še vedno veliko rojakov, ki nečejo trobiti v »Goričanski« rog. Tuma, Gabršček, Triller itd. pa bodo še vedno govorili na polna usta — resnico, pa naj bo nasprotnikom ljuba ali ne —

torej je zaman ves napor, da bi smel grof Coronini odpoved preklicati. To bi smel storiti le tedaj, ako dobi zaupnice iz vseh slovenskih občin. Toliko za danes.

„Trgovsko-obrtno društvo“

III.

Gorica — začasno središče naše organizacije.

Oči vseh Slovencev na Goriškem so na sploh obrnjene proti Gorici. Tu so razne višje šole, nižji in višji državni uradi, deželni zbor in odbor, tu je tudi v trgovini in obrtni: središče slovenskega dela dežele goriške. V Gorico se steka velik del deželnih pridelkov, ki se po večini le zamenijo za blago, potrebno na deželi. Italijanska in furlanska ravan je vezana na Gorico le po nekaterih uradih, v gospodarskem oziru pa je skoro do- cela ločena od nje. Zategadel Slovinci lahko govorimo z vso pravico, da Gorica je naše kulturno in gospodarsko središče na Goriškem.

Vendar se čujejo včasih glasovi, ki menijo, da slovenski prvaki se veliko preveč brigajo za Gorico in premalo za — deželo. Tem našim rojakom naj veljajo besede tega sestavka, da bodo z nami nih mislij: zakaj mora biti prav Gorica središče tudi naše trgovsko-obrtno orga- nizacije.

Pred vsem naj zatrdimo, da tisti prvaki, katere bi zadelo gori omenjeno očitjanje, so zanemarjali enako Gorico kakor de- želo. V novejšem času pa so nameravali nekaterniki vreči naši splošni organiza- ciji poleno pod noge s tem, da so hoteli prehiteti naše načrte po svojih omeje- nih pojmih, pokazavši neko nenavadno skrb za trgovino in obrtnijo, pa edino le v Gorici, zdihovaje in tarnaje, kakó malo se držé naši deželani načela „Svoji k svojim“, ne da bi mogli ali hoteli videti vzroke takemu zanemarjanju „narodne dolžnosti“.

Naša organizacija v „Trgovsko-obrtnem društvu“ je pa zasnovana za

MARCO VISCONTI

ZGODOVINSKI ROMAN

Italijanski napisal Tommaso Grossi.

(Dalje)

Toda gospodar je ležal tam na pesku z razpetima rokama, kakor da bi bil mrtev. Lupo, ki je takoj priskočil in trepetaje privzdignil krinko, je videl, da mu je tekla kri iz nosa, iz ust in ušes. Pritekla sta dva reditelja, ki sta mu snela šlem ter ga nesla v šotor. Nogi ste viseli doli, glava z vihrajo- čimi, krvavimi lasmi je zadej omahovala pri vsaki stopinji rediteljev.

Kmalu je prišel iz šotora klicar, kateri je zavpil: »Še živi!«

Zmagalec, ki je ves čas, ko so ga odnašali, gledal za njim, ter ni nikoli obrnil oči od šotora, dokler ni bilo to naznanjeno, se je tedaj vsel nad sedlom kolikor je mogel, in je dvignil roko proti nebu, s čimur je očitno hotel razodeti svoje veselje vsled tega nazna- nila. Na to je vrgel proč sulico, spodbodel konja, zdriral z bojišča ter se oddajil po gozdu, od koder je bil prej

pršel. Njegov oproda je vzel zastrti ščit raz kola, na katerom je visel, ter odjezdil za njim.

Potem so pobrali s tal sulico, katero je bil odvrnel neznan vitez. Videli so, da je imela odlomljeno ost. Večina je mislila, da se je odlomila pri spo- padu; toda nekdo je bil zapazil, da neznan napadovalec, ko je slišal svojega nasprotnika izgovoriti besede: »Živel Marko«, se je bil približal k nekemu odru, in vtaknivi sulico med dve deski, jo je bil dvignil visoko pri toporišču, ter tako odkrnil ost.

Vsi so soglašali v tem, da ako bi bila sulica ostala cela, bi bila morala predreti krinko in tudi glavo mladeničevo skoz in skoz — s tako silo je bil zadan sunec.

DEVETNAJSTO POGlavJE.

Tu nas naša povest, preskočivši celi mesec časa, privede v mesto Lucca, kjer je bil med tem postal gospodar Marko Visconti. To se je zgodilo na sledeči način. Cesar je sprevidel, da mora zapustiti Toskano, ker je tam njemu in protipapežu slabo kazalo. A predno je odšel, si je prizadejal, da bi jo izkoristil kolikor je mogel. In med drugimi svojimi izbornimi iznajdbami

jedna najlepših je bila ta, da je prodajal njemu zvesta mesta za gotov denar. Tako ljubeznjivost je skazal tudi Luki. Nezvesti Bavar je bil tam odvezel go- spodstvo sinovom Castruccia, jednega iz- med najmogočnejših njegovih pristašev, in ga podelil Franu Castracianiju degli Interminelli, kateri mu je poštel zato nekaj tisočakov zlatnikov. Toda Luc- canci, katerim nikakor ni ugajalo, da se jih je takó prodalo kakor kako čredo ove, so se, ko je odšel cesar, priporo- čili Marku. To se je bil odpravil nekaj dni poprej v Ceruglio, in si tam takó pridobil tisto četo upornih Nemcev, da je mogel razpolagati z njimi kakor mu je bilo drago. Tedaj je Visconte pri- skočil s šeststo vojaki Luccancem na pomoč, zapodil Castracianija od slabo prisvojenega gospodarstva, in bil izvoljen kot gospod in glavar mesta, katero je bil rešil od zopernega gospodarja. Mesto se je jako rado udalo temu gospodu, ki je bil takó plemenitega rodú, takó slaven in povrh še nekdanji najboljši prijatelj »stega imenitnega Castruccia, pod ka- terega vodstvom se je bilo pospelo do izvaredne mogočnosti in veljave.

Bil je šesti dan po tem dogodku. Marko je še vedno razpošiljal vse polno ljudi, ki so v njegovem imenu spreje-

mali izjave udanosti bližnjih krajev in gradov, kateri so radovoljno priznavali njegovo oblast, ali pa so pustošili in požigali tiste, ki so se zoperstavljali. In že se je jel živahno pogajati z grofom Faziom, da bi poskušal svojo srečo tudi s Pizo, kakor je bil ravno kar storil v Luki, ter odvezel tudi tiste mesto Tar- latinu di Pietra Mala, kateremu ga je bil prepustil Bavar.

Jutro tistega šestega dneva je bil porabil s tem, da je sprejemal in od- odpošiljal poslance raznim knežom in občinam po Toskani in Romanju, ki so z različnimi čutili zavisti, strahu in nade gledali nastop tega novega gospoda, katerega skrivnih namerov ni bilo lahko uganiti. Ostali čas dneva pa je bil po- tekel med vskliki radosti in udanosti, s katerimi Luccanci niso varčevali, kakor sploh ljudstvo nikjer ne varčuje s takimi izjavami pri nastopu kakega novega vladarja. Vedno še so mu doneli v ušesih kriki, ki so odmevali po luccan- skih ulicah, katere je bil prejezdil sprem- ljan od boljarjev, baronov in obrtnijskih konsulov, ko je šel v cerkev svetega Martina častit sveti obraz.

(Dalje pride).

celo deželo, da bo varovala koristi trgovcev in obrtnikov kakor v Gorici tako o. Pradelo do Barke v Brkinih, od Hublja do nišnje Idrije; in po svojih močeh pojde na roko s obratom v Trstu, v Istri in na soseščinem Notranjskem. Središče te organizacije pa bode Gorica, ki je kakor v vsakem drugem oziru tako tudi v trgovstvu in obrtniji naravno središče velike večine Slovencev na Goriškem.

Mesta po vsem svetu so naravna zatočišča trgovini in obrtniji, ki sta glavni vir blagostanja. Kjer je lega mestu taka, da se trgovina in obrtnija nista mogla povzdigniti v večjem obsegu, je ostalo le nezatno pokrajinsko mesto; nasprotno pa se je mesto hitro razvilo, kjer so trgovini in obrtniji razmere ugodnejše, recimo mesta ob varnih morskimi zalivih, ob plovnih rekah, na križališčih različnih ljudskih tokov itd.

Gorica leži na najugodnejšem kraju naše dežele; zato se je tudi razvila do današnje za naše malenkostne razmere dovolj pomembne višine. Solkan je starejši od Gorice, ali ni se mogel razviti v mesto, ker Bricev, Vipavcem in prebivalcem do Ronkov ni bil takó pri roki kakor Gorica. Vzroki so seveda še drugi, zgodovinski, ali ti ne pridejo tu v poštev. Toda z vsó resnobo lahko trdimo, da Gorica je postala to, kar je — največ po Slovincih. Kakor je naše ljudstvo že stoletja težilo proti Gorici, da je postala v vsakem oziru naše središče, takó ostane tudi v prihodnosti: Goriški Slovenci imamo na to mesto neporušno navezano svoje srce, svoje moralne in materialne interese.

Gorica je pa toliko bolj naravno središče naše trgovsko-obrtnice organizacije, ker so tu dani vsi pogoji, da se trgovina in obrt v slovenskih rokah razvije bolj nego kjerkoli drugod v deželi, — in ker hočemo, da prav s pomočjo trgovcev in obrtnikov pridobimo to lepo mesto za Slovenstvo po docela naravnem procesu družabnega in gospodarskega prestorjenja. Mirno in tiho, ali vstrajno in dosledno po začrtanem potu — in priti mora dan, ko porečemo: padlo je tuje gospodstvo za vedno, v mestu in na deželi je prišel do svoje naravne pravice in veljave — Slovenec!

Narod brez mest — je trpin, hlapec tujih življev, ki so se zagnezili po mestih in večjih krajih. Dokler je bila Praga še v nemških rokah, se češki narod ni mogel nič kaj hitro razvijati; od l. 1861. pa, ko je padla v češke roke, vidimo ves ta velikanski preobrat in napredek na Češkem. Za Prago so padala kakor zrele hruške druga mesta po Češkem in Moravskem — in danes je češki narod činitelj, s katerim že resno računijo celo ošabni nemški sosede in tudi kronane glave.

Podobno, dasi v veliko manjšem obsegu, se razvija narodno in socialno življenje Slovencev. Dokler ni padla Ljubljana v slovenske roke, nismo Slovenci prav nič šteli; danes nas že dobro poznajo, in prvi početki nekakega upoštevanja se vendarle kažejo, dasi bi radi kazali, da nas malomarno prezirajo. — Zdaj gre boj za manjša mesta po Slovenskem. Le pogojimo na Štajersko, na Koroško in v Istri: ali ni naša nesreča edino ta, da so se zagnezili tuji po vseh mestih, po mestecih, in celo po trgih in večjih vaseh? Maribor, Ptuj, Celje, Radgona, Ormož, Laško, Slovenjgradec, Celovec, Beljak, Trbiž, Velikovec itd. — Kopar, Poreč, Piran, Rovinj, Buzet, Pazin itd. so mogočne trdnjave v nasprotni oblasti. In zakaj? Edino radi — trgovine in obrti! Isti vzroki, ista naša nesreča je — Gorica. Toda padla so v roke češkega naroda premnoga mesta po Češkem in Moravskem in padejo polagoma vsa; padla je v roke slovenskega naroda Ljubljana in več drugih trdnjav tujega priseljenstva, a pasti bodo morale vse — in tudi Gorica! Da se to pri nas čim prej zgodi, v to pripomore naša organizacija s središčem v Gorici. — To pa bode v neprecenljivo korist vsemu narodu. Od tega bo imel dobiček tudi zadnji kočar med samotnimi hribovjem.

V mestu se osredotočuje vse najboljše, kar premore dežela daleč naokoli. Gorica plačuje že zdaj tretjino vseh davkov, toda niti novčiča ni pripomore za potrebe na deželi; pozni le grablje, vil pa ne! Gorica molze celo deželo — in z dohodki potem zatira Slovence, kjer le more! Take razmere prestanejo, ko bo trgovina in obrt v rokah goriških Slovencev takó razvita, da ne bomo ničesa potrebovali od

tujcev! In takó časi morajo priti, saj so docela v naši oblasti. Naraven tok časa nam je ugoden, saj drugače ne more biti. Toda vse prepočasno je vse to premikanje po lestvici napredka, treba je naravni tok — pospešiti. To stori naša organizacija v „Trgovsko-obrtnem društvu“.

(Konec pride.)

DOPISI.

V Gorici, 2. nov. (V odgovor g. dr. Franku). Na moj dopis je priobčil g. dr. Franko poslanico v „Gorici“, dasi ga nisem imenoval, ne drugače pokazal nanj, ker sem hotel karati le greh, zamolčavši za zdaj ime grešnika. Da se je oglasil s poslanico v „Gorici“ in ne z odgovorom v „Soči“, ki bi ga bila gotovo nepristranski priobčila, je g. dr. Fr. le dokazal, kam ga vleče srce.

Predno preidem na stvar samo, naj zavnem g. dr. F., da je z neko čudovito gotovostjo udaril s konjskim kopitom svojega kolega g. dr. Stanica, češ, da je on spisal dopis v „Soči“. Polem je pa prešel na osebnosti, spustivši se v ocitanja in podlikanja, ki kažejo v čudnem svitu kolegialnost g. dr. Fr. Ako mu torej povem, da dr. Stanic ni pisatelj onega dopisa, naj pomisli: kakošen odgovor bi dobil lahko pa od napadenega kolega, ako bi se mu zdelo vredno, praskati se z dr. Fr.

Moj dopis je bil popolnoma stvaren in se je zategadel ognil celó imenu grešnika. Hotel sem, da bi se podobni „narodni grehi“ ne ponavljali in da bi „Goričani“ ne podirali dosežanj pridobitev v našem sodstvu.

Ali g. dr. Fr. je vsejedno odgovoril, da se je sam prav posteno obsodil v javnosti.

Odvetniki, ki so v to količjak sposobni, se veselijo poročnih obravnava, da se lah. skazejo in si pridobé ime, v kar so take obravnave najlepša prilika. Za nas Slovence na Goriškem pa so te obravnave še veliko večjega pomena, ker smo dosegli radikalno preobrat šele od znanih „Sočinih“ pravd, katere sta vodila dr. Laginja in dr. Stanic.

Ne bom opisoval borbe za slovensko poroto, ker to bi lahko najbolje storil g. A. Gab., ki je to borbo vodil vsa leta in dosegel tudi popoln uspeh bodisi gledé na letno in uradno listo porotnikov kolikor gledé na obravnave same. V sodni dvorani je vodil borbo dr. Stanic in dovel stari sistem ad absurdum. Da je bil dr. Stanic zapored z zagovornik proti želji odvetniške zbornice, se je zgodilo namenoma; on je vselej opustil vsa ostala zastopstva, katerih ima mnogo več nego dr. Fr., in šel večkrat brezplačno zagovarjat pred porotnike, da se je boril za slovensko poroto in čisto slovensko obravnavo. Tekom petih let je doznal dokaz, da se dá v tem pogledu popolnoma vstreti Slovincem, kar olajšuje in okrajuje tudi nalogo porotnikov in sodnikov. Danes so vsi činitelji tega mnenja, da je za vse najbolje, ako so s Slovenci čisto slovenske in z Lahi čisto laške obravnave; dolgočasne obravnave s pomočjo tolmača so našle odpor celó tam, kjer so jih zagovarjali še pred par leti.

Takó je bilo tudi za obravnavo, ko je imel zagovarjati dr. Fr. poleg dr. Stanica, vse pripravljeno na to, da bo obravnava čisto slovenska. Drž. pravdnštvo je imelo slov. obložnico in bilo pripravljeno na slov. utemeljevanje. Sodni dvor je bil tudi pripravljen na čisto slov. obravnavo, kakor se je videlo pri obravnavi sami. Celó odvetniška zbornica se je že udala, ker je imenovala Slovence za uradnega zagovornika. Porotnikov je bilo tudi dovolj Slovencev, dasi se je odlegnil tej dolžnosti celó slov. poslanec brez razloga...

Dr. Fr. je bil imenovan od odvetniške zbornice za uradnega zagovornika. S tem činom je odnehala tudi ta sicer sovražna nam. poročila od klubovalnosti prejšnjih let. Udala se je tudi ona pravičnemu načelu, da s Slovenci naj se vrši slovenska obravnava....!

Ali dr. Fr. se je odlegnil tej svoji uradni dolžnosti, dasi bi legá ne bi smel storiti že kot odvetnik. Uradna dolžnost je prva, potem pridejo na vrsto druge....! Uradni zagovornik se niti ne sme odtegniti svoji dolžnosti in poslati koga drugega, ako temu ne privoli stranka. Predsednik obravnave je celó zagrešil, ker ni poprašal stranke, ali je sploh zadovoljna z dr. Vincijem. Stranka bi bila najbrže rekla, naj pride Slovenec dr. Fr., katerega razume. In v tem slučaju bi dr. Fr. moral priti! Njegov

namestnik dr. Vinci, oče očeta „Maramea“, je pa skvaril račune vsem in zakrivil slovensko-italijansko obravnavo po starem kopitu s pomočjo tolmača. In tega ne bi bil smel dr. Fr. dopustiti, naj stane kar hoče! Razloge, katere je navajal v svoje opravičenje, so ničevi!

(Konec pride.)

X. Y.

Dostavek uredništva. — Mi smo sprejeli prvi dopis, ker je bil docela stvaren. Priobčili smo tudi ta-le odgovor, kateri smo ertali v toliko, da je tudi povsem stvaren. — Vkljub temu nas je napadla „Gorica“, češ, da je „Soča“ „napadla“ zdaj tudi dr. Franka in dostavila: kdo bo pred njo se varen?! — Čudna logika dvojne „Goričanske“ morale. Nasproti „Soči“ trde, da človek, ki stopi v javnost, je zgubil pravico celó do zasebnostne tajnosti, t. j. da „Goričani“ smejo naštet v svojem skrupalu vse grehe, katere bi bil kdaj napravil..., za kar je odgovoren le samemu sebi in svoji vesti. Dr. Fr. je tudi javna oseba, tajnik polit. društva, podpisan pod oklicem za „Gorico“, — a mož naj bi bil nedotakljiv in varen pred vsako kritiko za delovanje, ki se ozko dotika z napredkom našega naroda?! — „Soča“ dopisa ni mogla in ni smela odkloniti! Vidi se, da „Goričanska“ gospoda ne more prenesti najnedolžniše stvarne kritike, kakor da je sacrosancta liki rimski tribun. Nasproti „Sočanom“ pa je skrajno predrzna in brezobrazna! Dopis se osebe g. dr. Fr. ni prav nič dotaknil. Za to je skrbelo uredništvo.

Komen, 5. novembra. (odhodnica gospodu c. kr. notarju Karolu Čibeju).

„Mej tujec ne, ti greš med brate, da za-nje trudiš dan se vsak, da vzore mi vresničiš ziate kot narodnjak in poštenjak“.

S. Gregorčič.

In zopet smo se zbrali v naši bralnici „Bralnega društva“, da se poslovimo od našega uda gospoda c. kr. notarja K. Čibeja, ki se te dni preseli v Gorico na svoje novo mesto.

„Bralno društvo“ mu je v to namero napravilo kot svojemu udu odhodnico ali valeto, kajti pri skupni večerji so se večeraj zbrali vsi udi, da počasté svojega g. souda.

Predsednik društva, g. Leban, tukajšnji nadučitelj, v primernem govoru našteva vrline g. slavljenca, katere si je stekel v 10letni dobi tukajšnjega delovanja. Omenja njegovo neizmerno marljivost, značajnost in ljubezen ter naklonjenost do vseh. Poudarja, da ga ni človeka v občini in v okraju, kateri bi mu bil nasproten, izrazivši izkreno željo g. notarja, da bi še mnogo leta uspešno deloval v solnčni Gorici v svojem stanu sebi in narodu v čast.

Do solz ginjen se zahvali g. bilježnik g. govorniku na laskavi napitnici, poudarjajoč, da se celó težko loči od mile naše vasi, kjer je toliko let uspešno deloval, ker se mu je Komen tako omilil, da mu je postal tako rekoč druga domovina. Zahvaljevajoč se vsem za naklonjenost in g. predsedniku za napitnico, je odzdravil vsem presrečno.

G. sodni adjunkt Pavletič izraža v kratkih potezah hvalevredno delovanje g. bilježnika, proséč ga, naj ostane v Gorici, kakor do sedaj tukaj, zvest sin svojega naroda in naj v tem zmislu deluje tudi v svojem novem delokrogu, ker le tako si pridobi mnogobrojnih naklonjencev. Tudi tej napitnici se je g. bilježnik prijazno odzval.

Sledile so potem še mnoge druge napitnice, a med temi so društveniki prepevali lepe narodne pesmi. In tako smo se radovale v prijetnem krogu, v lepi družbi, do pozno v noč.

Konečno smo se razšli, v mislih imajoč S. Gregorčičeve besede:

„Le pojdi torej, duša blaga, srčno na delo sveto to.“

„Značajen sam še v ljudstvu značaj, oživljaj, goji in krepičaj, na to mi prvo skrb obračaj, to naša je naloga zdaj!“

Domače in razne novice.

Osebnost. — Imenovani so koncipist de Galli komisarjem, praktikanta de Bamberg in Jos. Mlekuš koncipistoma pri c. kr. policiji v Trstu.

Računski asistent g. Jos. Planinec je imenovan rač. oficijalom v rač. oddelku pri namestništvu v Trstu. G. Fran Jos. Sever, sodni pisarniški vezbenik v Trstu, je imenovan kancelistom na c. kr. okr. sodišču na Voloskem. — G. dr. Anton Antončič je bil dne 30. okt. t. l. vpisan v imenik tržaske

odvetniške zbornice kot odvetnik s sedežem na Krku. Izpit častnika v trgovinski mornarici je napravil te dni z odličnim uspehom g. Vladko Trnovce.

Smrtna kosa. — V soboto je umrl v Bazovici g. Andrej Fresl, posestnik, c. kr. postar in trgovec, star šele 37 let. Pokopali so ga večeraj. Zapustil je udovo in dva sinova. Bil je rodóm iz znane rodbine Krajncve v Tolminu. Rodoljubljen in značajen prvak tržaske okolice je bil v veliko oporo našega narodnega gibanja. Zdal pa ga je vzela zgodnja smrt narodu, ljubeči soprogi in otrocičem.

Pokojnemu večni mir in pokoj, preostalim pa naše sozajlje!

Nov italijanski list. — Italijani, ki so si postavili nalogo, ustanovili v Gorici nov list, razposiljajo okrožnico, v kateri povedo marsikaj. V njej pravijo, da med tem, ko gledajo Italijani mirno, obdržati se na posesti svojih očetov, se usiljuje med nje tuj živelj (elemento straniero), ki se razširja, množi, kar pomeni nevarnost Italijanom. Z naklonjenostjo od zgoraj si je ta živelj pridobil pota v javne urade, šole, cerkve, vsposubuja ga časnikiarstvo (una stampa iniquamente aggressiva), in današnji dan v Gorici že ni mogoče dobiti več ulice, po kateri bi ti ne doneli na usesa barbarski glasovi (accenti barbari) ter bi ti slovenski napis ne zalili pogleda. Proti temu je potreba energične reakcije. Zato ustanovljajo Italijani nov list, ki se bo najradikalnejše bavil z vsemi potrebnimi vprašanji; izhajal bo po trikrat na teden. V to svrhu potrebujejo 300 akcij po 10 gl. Zanimiv je konec okrožnice, ki pravi kar naravnost: Ali se rešimo sedaj, ali pa nikoli.

Pod okrožnico so podpisani med drugimi tudi: Bombig, dr. Češut, dr. Egger, de Finetti, dr. Golob, dr. Marani, Marzini, conte Panigai, dr. Pinavčič, dr. Venier, Gius. Venuti, dr. Verzegnassi ter deželnega glavarja sin Mario dr. pl. Pajer.

Med njimi ni nobenega zida, torej je list kolikor toliko ustanovljen tudi proti židovskemu „Corrieru“, s katerim goriški Italijani v zadnjem času niso več zadovoljni, ker jim je menda premalo radikalen.

Iz gorenjih imen je soditi, da stranka dež. glavarja dr. Pajerja si ustanavlja svoj list. Med njimi so najboljši Pajerjevi pristaji; on sam sicer ni podpisan, — pač pa njegov sin dr. Mario.

Imeli bomo torej na časnikarskem polju v Primorju novega brezobzirnega sovražnika, ki pojde proti Slovincem do skrajnosti. No, mi se ga ne bojimo temveč bomo le še bolj pozorni in tudi brezobzirni nasproti laškim spletkarijam v deželi, pa naj stojé za njim vsi prvi radikalni Italijani na Goriškem z dež. glavarjem vred, in oprimmemo se še tesneje baš njihovega gesla: „O ci salviamo ora, o mai!“

„Accenti barbari“. — Tako imenujejo ustanovitelji novega italijanskega lista slovenski jezik, ki se razlega po ulicah v Gorici. Naše besede so jim barbarske-„accenti barbari“! In take besede denejo svoje ime možje kak dr. Egger, dr. Golob, dr. Češut, dr. Marani, Pinavčič, trgovec Venuti itd., ki živé ponajveč le od slov. grošev. Ti „accenti barbari“ zalijo njihova usesa, kadar jih slišijo na ulicah v mestu. Kako pa je takrat, kadar se vozi dr. Egger po Soski dolini proti Tolminu, ali mu takrat slovenski zvoki tudi zalijo usesa, ali mu cvenk slovenskega denarja tudi napravlja neprijetnosti po ušesih — „accenti barbari“?

Kaj pa dr. Češut, Golob, Pinavčič (sami „pristni“ potomci Romula in Rema) Marani, itd., ali jim je takrat, ko jih obišče slovenski kmet, njegova govornica tudi „accenti barbari“? Ali glej! Ti ultraitalijanski gospodje se v govoru s kmetom tudi sami poslužujejo njegove govornice, in iz plemenitih italijanskih ust doné v svet — „accenti barbari“! — In ko bi ne bilo priloznosti več govoriti slovenski, ko bi ne bilo slovenskega kmeta v laško pisarno, — kaj bi bilo?

Razmislijate o tem vsi tisti, ki zahajate k tistim laškim odvetnikom, ki izdajajo okrožnice, v katerih na infamen način zalijo naš jezik, — razmislijate, razmislijate. — Pa pride čas, ko se bo še marsikateremu teh ultra-Italijanov v praznih svojih pisarnah zdehalo in kolcalo po — „accenti barbari“!

Ukradene zasluge. — Proglas „Sloge“, ki nasteva „zasluge“ grofa Coroninija, za kar naj bi mu došle zaupnice vseh naših občin, je naravnost drzna zasušnica resnici....

Ta proglas hoče natresti cukerečka na vse strani in pridobiti za grofa C. vso deželo in vse stanove. — Zadnjic smo že povedali, da pripisuje grofu C. zaslugi, da vlada postavi čez Sočo pri Barki most, ki bo stal nad 300.000 gl. „Goričani“ so se hoteli polaskati s tem jednemu delu Bricev, ki bodo tudi rabili oni most. — Resnica pa je, da so se vsi Lahi že dolgo časa poganjali za ta most, kateri bo potreben posebno radi bodočega furlanskega tramvaja. Vlada je most dovolila — Lahom, ker so bili ves čas „tako pridni“. Grof Coronini je pri tem nedolžen....

Ob državnih mejih so projektovane ceste za okrogli 240.000 gl. Država hoče prispevati 80%, dasi bi ne bilo nič napačnega, ako bi dala vse. Teh 80%, pa je vlada dovolila vsled temeljitega poročila in zahteve deželnega odbora, kajti voljna je bila

dati le 60%. Tudi to zasluga je „Sloga“ prisila Coroniniju na hrbet, da si je na njej nedolžen.

Tudi učiteljstvu se je „Sloga“ posla- kala, češ, da je Coronini stavil pri poga- janju z Italijani pogoj glede zboljšanja učiteljskih plač. — Resnica pa je, da se je grof Coronini se meseca junija hudoval na dr. Tuma, ki je predlagal, naj bi se ob pogajanjih z Italijani naglašala zajedno z deželni sol, zalogami tudi potreba: ugoditi opravičenim zahtevam učiteljstva.

Coronini je rekel: Ako bi mi Slovenci poleg sol, zaloga zahtevali še rešitev učitel- vprašanja, bi Italijani skakali „meterhoch“ (meter visoko) od jeze, in Slovenci bi si po- gajanja le pokvarili in ne dosegli niti sol, za- loga. V takem predlogu dr. Tuma je grof C. videl le intrige dr. T... In glejte: danes „Sloga“ naglašala tudi v tem vprašanju za- sluge grofa C.! — Ako se je C. dotaknil v zadnjih slov. postulatih tudi učit. vprašanja, tu ne pride v poštev, ker to niso bila ni- kaka pogajanja več, marveč oni nesrečno skrpani postulati so bili namenjeni le „skozi okno“ za naše dobrodušne volilce, v resnici pa so zapri Slovencem pot v deželni zbor, nasproti vladi pa so nas popolnoma diskre- ditovali in osmesili.

In takó je hotela „Sloga“, oziroma spi- satelj famoznega oklica, dr. Gregorčič, natresti cukrčka na vse strani, pripisovaje grofu C. zasluge, o katerih nikdar niti sanjal ni. — In vendar se dobé ljudje, ki bodo — verjeli.

Pozor, trgovec in obrtnik! — Danes zvečer priredi „Trg. obrt. pospeševalno društvo prvo svoje poučno predavanje. Lokal Trg. obrtna zadr.“ Ob 8 uri zv. Preda- va g. Ant. Kristan themi „Vvod v trgovsko nauko z ozirom na sedanjo dobo“.

Naš deželni zbor in naš kardinal- nadškof. — „Prim. list“ piše:

„Ako bi pa naš kardinal-nadškof onemogočil neudeležbo ali abstinenco, tedaj pa naj naši poslanci nastopijo z vso odločnostjo v deželnem zboru. In s tem bomo dokazali korenito vladi in Lahom: da smo tukaj in da brez nas ne sme in ne more nič, prav nič in konečno bodo morali odnehati tudi Italijani, kakor so že do skrajne meje popu- stili slovenski zastopniki, samo da omogočijo delovanje deželnega zbora“.

Slično smo pisali že opetovano v „Soči“. Torej je „Pr. list“ v tem pogledu se postavil deloma na naše stališče. Ponavljamo le tukaj vprašanje: ali pa je sposobna naša deželno- zborna delegacija v svoji sedanji sestavi za tak nastop? Odgovorili smo na to že zdavnaj, da ne! — Tudi dalje ne verjamemo, da bi „voditelj“ dr. Gregorčič dopustil storiti kaj proti kardinalu, ako bi bil navzoč v seji. In ako bi se v takem slučaju, ko bi nadškof onemogočil neudeležbo slov. poslancev, nič ne zgodilo proti njemu, bi se Lahi Slovencem v pest smejali, ker ropotanje proti njim bi bilo brez pomena, češ, kardinal je tu, seja je mogoča, Slovenci naj le ropotajo kolikor hočejo proti nam, saj lahko glasujemo in dosežemo, kar nam drago.

V takem slučaju bi tista „vsa odločnost“ nič ne izdala.

Zato pa smo tega mnenja, da tisti gos- spodje, ki to morejo in morajo, naj bi upli- vali na pristojnem mestu ter kazali in učili, kako je z našimi toli zamotanimi raz- merami v deželi. In če vse to nič ne izda, potem pa naj nastopi „vsa odločnost“, ki bodi naperjena proti vsem, katerim pritiče!

Tudi ta se je naučil. — Kdor hoče videti uzorec Gregorčičanske sofistike, naj čita odgovor župnika Berlota dr. Tumi. Župnik Berlot pere zaman svojega zamorca; ako bi bil kolikaj posten po najprimitiv- nejših pojmih, bi bil vrnil pismo dr. Tumi, da bi je ta poslal na pravi naslov. Katoliški župnik pa si je pridržal očitno tujo last in jo celó zlorabil v strankarske na- mene, izdávši na tako neposten način pridržano pismo polit. nasprotnikom. Zvijanje in zavijanje, da je dr. T. razvijal v „Soči“ enake nazore, je smešno zavistarsko opravičevanje. — Ako bi hotel po vrednosti zavriniti „opravičevanje“ župnika L., bi morali napisati cel članek.

„Za vsakim plotom“ dobé slavni „Goričani“ take narodne delavce, teko vse- stranski podkovane in delavne, kakor je dr. Tuma. — Taka izjava dokazuje, kakó daleč je te ljudi že udarila slepa strasti in sovratstvo. Može kakor Tuma so redko sejani, za vsakim plotom pa se dobé ljudje, kakoršnih vidimo na prvaških sedežih v „Goričanskih“ vrstah.

„Centralna posojilnica.“ — Na tak članek v zadnji „Gorič“ odgovorimo s po- sebno razpravo, ki dokaže z avratne namene „Goričanske“ gospode in pa hinavščino članka v „Gorič“. Pravila dokazujejo, da to ni nikaka centralna posojilnica, kar vsled takih pravil niti ne more biti, pač pa čisto navadna kmečka posojilnica. — Ako je res to, kar hoče dati razumeti „Gorič“ zdaj, ko je došel odpor celó od nepričakovanih strani, potem ustanovitelji niso bili niti toliko sposobni, da bi znali prirediti pravila za centralno posojilnico; in ako niti tega niso znali, potem naj gredd česen sadit in ne ustanavljati denarne zavode v nesrečo naroda. Čitatelje opozarjamo na našo stvarno razpravo, — da bodo videli, kakó daleč je že dospela strankarska strast.

„Ravnopravnost“ na pokopališču. Na dan vseh mrtvih je mestni stražnik od- trgal z venca na nekem slovenskem grobu slovenske trakovke, pustil pa je, da so na znanega goriškega „patrijota“ Favettija vr- stili trakovke tako lepo, da je bilo prav očito videti italijansko trobojnico! — Ali ni imel prav Gregorčič, ko je pel, da enakosti, rav- nopravnosti ni na grobeh, temveč le v grobi!

Lepak vozni redov izide prav gotovo do petka, kajti uradne spremembe za november in vso zimsko dobo so došle v Grico šele v soboto. Te spremembe pa so takó velike, da ni bilo moči do danes zmagati niti uredniških popravkov, kajti šele ves lepak izvršiti.

Javni kraji ga dobé na močnem papirju. Prosimo, da biga razobesili na vidnih krajih.

Podatki za „Kažipot“ so že došli skoro iz vseh krajev. Na Goriškem je doslej le še osem županstev, da se niso oglasila.

Za oglase je tudi še čas. Ta priročna in povsod potrebna knjizica, katere pojde nad 1200 iztisov le brezplačno med s ve t, je pač najpripravnše sredstvo za re- klamo. Cene so nižje nego pri vseh drugih podobnih podjetjih.

Listnica. — Gg. dopisn. iz Lokaveca in ajd. okraja. Pride prihodnjič. Le v takem smislu naprej!

Za slov. šole v Gorici (X. izkaz.) so došli podpisnemu odboru od 16. do 31. oktobra 1899. sledeči doneski:

	glid. kr.
Kragelj Jos., dekan v Tolminu, 2. obrok ustanovnine	25.—
Blažon Fran za junij in julij	2.—
Kavčič Josip	2.—
Koren Ant.	2.—
Bolko Leopold za avgust in sept.	2.—
Fon Anton, klobučar in gostilničar v Gorici, na račun ustanovnine še	10.—
Na besedi za „narod“ zložila vesela družba iz Mirnika v Delenji pri plesu	131
Božič Ant., kurat v Batah, na račun ustanovnine še	20.—
Nekdo drugi v Gorici	10.—
Pribitek veselice v Šebreljah	10.—
Pipan Valentin, vikar v Srednjem	5.—
„Narodna tiskarna“ v Gorici za oktober Dr. Ant. Gregorčič, za sept. in oktober Bratina Anton, vikar v Dobrodo	10.—
Po upravnistvu „Gorič“, kakor izkaza- zano v št. 13., 14., 17., 18. in 19. Jerkič Anton, fotograf v Gorici	2.—
I. K. za mesec oktober	1.—
Po upravnistvu „Soče“, kakor izkazano v št. 84. in 87. *) Ker prostor ni do- puščal, priobčeno v št. 90. na- mesto v št. 87. štev.	1680
I. G. v K.	10.—
Koren Anton, trgovec v Gorici, še	1.—
Delkin Alojziji, p. uradnik v Gorici	2.—

skupaj 22211

V Gorici, dne 31. okt. 1899.
Odbor društva „Šolski dom“.

Razgled po svetu.

Državni zbor. Včeraj so nadaljevali razpravo o odpravi, oziroma reviziji § 14. — Gledé odprave častniškega in koledarskega koleka se bo obravnavalo v kratkem; upati je, da se sprejme potični zakon že prihodnji teden ter da stopi v veljavo dne 1. jan. 1900.

Predlog Daszynskega, da se odpravi § 14., je bil odklonjen. Zanj je glasoval 167 poslancev, proti pa 110; dvotretinjske večine ni bilo.

Prihodnja seja bo jutri.

Vojna Anglije s Transvalom. Buri obstreljujejo kraj Colenso sedaj, ko so zasedli brez odpora Colesberg. Pri Ladysmithu je bil dne 2. t. m. zopet boj. Pravijo, da Angleži nimajo velikih škod. Dne 30. pr. m. pri Ladysmithu je padlo 54 mož; 279 je ranjenih, pogrešajo ji pa 484. — Pri Betuliji na južni meji Oranski je zbranih 4000 Burov.

Svoboda tiska v Dalmaciji. — V poslednjem času kaj pridno penjijo v Dal- maciji liste, zlasti hrvatske. „Jedinstvo“, „Nar. list“, „Dubrovnik“ itd. imajo skoro v vsaki številki zaplenjene cele vrste, in na- vadno prav nič nevarne vsebine, da celó od drugod prenesene vesti niso varne pred za- plombo.

Znano je, da svoj čas so se bili dvi- gnili vsi dalmatinski listi proti tako pogostemu zaplenjevanju, ali pomagalo ni nič, ker prak- sa drž. pravdnistva je ostala ista.

No, tudi pri nas na Goriškem bi vča- sih znali zapeti kako tako slično pesem.

Vesela novost iz Češke! — „Čas“, imenitni tednik realistov, začne ob no- vem letu izhajati kakor dnevnik. Vidi se, da so realisti sprevideli, da je že čas organi- zirati se politično. Uredništvo bode zloženo iz sledečih gospodov: dr. Herben, prof. dr. T. G. Massaryk, I. I. Langner, dr. I. Gruber. (za red. narodogospodar- skega dela) pesnik Machar za rubriko felton in literaturo in dr. Laichter. Za so- trudnike se je priglasilo še nekoliko izvrstnih sil, katerih imena se povedati še ne smejo. — Prav veseli nas ta novost. Veliko sreče želimo realistom, kateri so jedini zmožni, da zavzamejo vodstvo naroda češkega. O tem bomo še pisali.

Odbor akad.-teh. društva „Triglav“ v Gradcu za zimski tečaj 99/00 voljen na obnem zboru dne 20. pr. m. se je sestavil nastopno:

Predsednik: iur. Rasto Pustoslemšek
podpredsednik: med. Albin Jesih. Tajnik: med. Branko Žitek. Blagajnik: iur. Vladimir Sernek. Knjižničar: phil. Zvonimir Majžer
Gospodar: iur. Rudolf Sark. Odb. nam: iur. Otmar Golob. Revizorja: iur. Dragotin Podgornik. iur. Fran Ratej. Častni sod: iur. Pantz pl. Anton, iur. Ljudevit Brencelj iur. Milos Vehovar, med. Vinko Hudelist, phil. Davorin Majcen

Die Bosniaken kommen! Koračnica, zložil Ed. Wagnes, kapelnik pri bos. herceg. peš. polku št. 2. Stane za pianoforte k 1.50. Dalje 4. 8. Bosniaken Marschi, zložil Hans Pavlis; stane za klavir k. 1.50 Ta dve koračnici sta izšli v znani zložbi muzikalij na Dunaju, Otto Maaso, VI/2, Mariahilferstrasse 91. Obedvé deli sta lepi in služita povsem svojem namenu.

Književnost.

Uskrsnuće. — Roman. Iz ruskega prevei Mil. pl. Marekovič. V kr. vseučil- nišni knjigarni Fr. Suppana v Zagrebu sta izšla 11 in 12 zvezek tega znamenitega Tol- stojevega romana, kateri ponovno priporo- čamo tudi Slovencem.

Slovensko-ruski slovar in slovnica za Ruše se tiskata v naši „Goriški tiskarni“. Lepa knjiga izide za prihodnjo Velikonoč. — Prvega dela, t. j. rusko-slovenskega slovarja in slovnice se je razprodalo doslej šele kakih 400 iztisov, kar je pač premalo za takó lepo knjigo, kateri cena je takó nizka kakor ni- jedni podobni knjigi vseh drugih narodov. Svota glđ. 1.50 je prav neznanat! Zato jo priporočamo vsem prijateljem velikega bratskega naroda ruskega in ljubitelja njegovega lepega jezika in prebogatega slovstva.

Narodno gospodarstvo.

Urejuje Anton Kristan.

Kako drugje?

(Z ozirom na zadnji članek „Strokovna sola in njen pomen“).

Češki narod je sicer trikrat večji, kar se tiče števila prebivalcev, ali je trikrat, če se ne več, naprednejši kot naš narod. Češka trgovina se prekrasno dviga; v to jej pomagajo trgovske šole, katere ji davajo vsako leto pre- cejšen broj teoretično izobraženih mladih sil, da jih v praksi izpopolni v moči, sedanji dobí vsestransko odgovarjajoče! Češka obrt stoji že tudi na lepi visini. In o češki indu- striji se moram izraziti takisto pohvalno, kajti le-ta napreduje preimenitno. N. pr. elek- trotehniška tovarna Krizik v Pragi stoji po- polnoma in isti vrsti s svetovno znanimi ena- kimi zavodi. Isto velja za knjigotržce češke kakor I. Otto, Topic, Rivača, itd., za teks- tilce, pivovarjarje, trgovske hiše, banke itd. ve- lja isto. In, navzlic temu, da so Čehi že na tako- le visoki stopinji, še vendar vedne neutrudno iščejo novih sredstev, da bi se lepše napre- dovali. Pritiskajo na vlado, da bi izpolnjevala svoje dolžnosti napram češkemu narodu; usta- navljajo društva, ki imajo namen bodisi po- kazati veliki pomen trgovine, obrti in indu- strije bodisi pospeševati le-te ter jim iskati novih odtokov; izdajajo nove časopise v katerih raz- pravljajo vsa pereča vprašanja glede trgo- vine in obrti. Ne brez uspeha. Nemško-ži- dovski živelj izgublja tla ter postaja defen- ziven; njegovo ofenzivno mesto so zavzeli češki trgovci in industrijalci. Jaz sem pre- pričan, da bi Čehi v Avstriji imeli po- polnoma drugo veljavo, ako bi ne imeli ne- katerih poliukov, ki so zavozili češko politiko na popolnoma drugi kolovoz. Prav zna- cilna je v češkem narodu razlika mej na- predkom na polju trgovskem in industrijskem in napredkom na političnem polju oz. poli- tično-narodnem. Jaz sem pristaš onega na- čela: ako dam, moraš dati tudi ti in ako daš ti, dam tudi jaz. In češki politiki so da- jali, — dobivali seveda niso ničesar! (O na- silih tzv. politikih bi se moglo reči isto, ali — vsaj Slovenci tako od njih niti zahtevati ne smemo, da bi nam kaj priborjevali; pri nas se poslanci volijo v znak spoštovanja!) Pravezprav: so izgubljali ugled in veljavo povsod ter tako ovirali vseobči napredek.....

Dejal sem, da pomagajo češki trgovini pri njenem procvitu mnoge trgovske šole. O trgovskem šolstvu na Češkem sem že pisal dosti, vendar naj še tu omenim, da imajo Čehi 4 trgovske akademije (Praga, Chrudim, Pelzen, Kraljevi Gradec), v katere je hodilo v l. 1898-99. v celoti 1131. slušatelj. Za- nimljivo je vedeti, kdo vse pošilja v trgo- vsko akademijo svoje otroke. Navedem samo izkaz zanimanja roditeljev slušatelj. Chru- dimske trg. akademije. — Torej, to akade- mijo je poselelo:

sinov trgovcev	42	15-40%
industrijcev in obrtnikov	60	22-05%
gostilničarjev	15	5-50%
poljedelcev	67	24-63%
učiteljev, urad. in zdrav.	74	27-20%
staršev drugih zanimanj	14	5-14%

Dvorazrednih trgovskih šol je na Češkem troje (Melnik, Kolín, Horice). Dijakov na teh solah je lansko leto bilo samo — 154, kar je sorazmerno jako malo. Trgovska aka- demija vživa mnogo dobrot, katerih dvorazredna sama nima. Glavna, mislimi, bode: pravo na jednoletno vojsko službo. Drugače so pa dvorazredne trgovske šole vetjega pome- na za navadnega trgovca kakor trg. akade- mija; na teh premleva se skoro samoteorija. Go- vorise, da v kratkem izda trg. ministerstvo skup- no z naučnim minist. reformo glede trg.

akademij; te so sedaj triletna, spreminili jih hočejo pa v štiriletne. Če ta reforma res zagleda beli dan, potem zadobé dvorazredne trg. šole ono pravo veljavo, katero bi že davno morale imeti.

Na Češkem so zatem se razne trgovske privatne šole, razni trgovski kurzi, katere ustanavljajo bodisi trgovska in obrtna dru- štva bodisi posamezniki. Sorazmerno le-ta privatna podjetja dobro vsevajo; posebno blagodejnega upliva ter precejšnje vrednosti so trgovski kurzi, ustanovljeni od trgovskih in obrtnih društev za njihove člene, kateri se na ta način priučé brez vsakih posebnih stroškov prepotrebemu trgovskemu znanju. In koliko posetiteljev broji ti večerni kurzi! Bračati možaki, ženske mlade in starejše, mladeniči, dečki... v obče vrlo pestra skupina ljudi, ki vsi marljivo delajo ter pazno poslušajo razpravam gospodov učiteljev. Zatr- jujem, da se tako hvaležnih dijakov malo kje najde, kakor tu. Vsak učitelj, kateri je vnet za napredek svojih bližnjih, prav rad zvečer prihlji mej ta po učenju hrepeneča bitja ter jim, kjer-le mogoče lajša tu in tam težko vedo vedoč, da bo le tem vrlo mnogo kor- ristila.

Tako drugje! Kako pa pri nas! —

Pozor, kmetovalci, vinorejci in sadjerejci!
(Zavadijal Andrej).

V tekočem letu se zopet otvori dveletni tečaj na Č. z. km. soli. Stara stvar: tudi kmet potrebuje v sedanjih težkih časih nekoliko več izobrazbe kakor je ima. Uprav dolžnost vsakega posestnika, ki se peča s kmetijstvom, vinarstvom in s sadjerejo, je: dati vsaj je- dnega svojih sinov v to kmetijsko šolo. V ti soli uči se mnogo. Ne, kakor nek teri in alijo — samo kopati in cepiti, ne samo to temveč vse ono, česar potrebuje omikan kmetovalec.

Potrebno se mi zdi navesti predmeta, katere uče v ti dež. km. soli. Dopoldne se uči teoretično, popoldne pa praktično. Pred- meti so sledeči: kemija, fizika, botanika, zo- logija, astronomija (površno), mineralogija, knjigovodstvo, merstvo, računstvo, trtoraja in vinarstvo. Iz tega le se razvidi, kaj se uči ter da je to-le za vsakega kmetovalec prav zelo potrebno. Za to šolo je tudi razpisanih osem stipendij po 100 glđ., katere dobijo si- novi ubožnejših posestnikov. Za stanovanje in hrano učencev je v soli vse pripravljeno po- d skerbnim vodstvom gotovih gospodov.

Kmetovalci vinorejci in sadjerejci! Za- nimajte se malo bolje kot sedaj za vzgojo svojih sinov, posebno pa sinov-naslednikov. Marljivo berite gospodarske stvari ter o njih razmislijate! In vedite, da je dobra šola podlaga vsemu dobru.

„Češki Lloyd“, zelo razširjeni češki trgovsko-obrtni in poljedelski časopis, je pri- nesel v 123. in 125 št. članek: „Učimo se ruski“, kjer g. Herain jasno pokazuje na veliko vrednost znanja ruskega jezika. I mi smo mnenja, da je ruski jezik velike važ- nosti, za vsakega omikanca. Pa ne le zato, ker so Rusi Slovani, ampak zato, ker imajo Rusi krešno literaturo, velikansko trgovino ter prelepo bodočnost. Nasi trgovci, kateri imajo posla z orientom, se sami precej že sedaj čutijo potrebo ruski znati. O tem en- krat v bodoče.

Produkcija piva v Avstro-Ogroski.
— 1. Plizen (mestna piv.) 512.400 hl. na leto, 2. Smichov, akc. 401.500, 3. Steinbruch (Dreher) 353.444 hl. 4. Steinfeld, br. Reinig- haus 297.000 hl. 5. Plizen akc. 166.400 hl. 6. Steinbruch, akc. 246. 240 hl. 7. Prva brnska akc. pivovarna 227.130 hl. 9. Oko- cim (pl. Goetz) 190.992 hl. 10. Göss aks. 156.275 hl. 11. Protivin, kuez Schwarzen- berg. 138.264 hl. itd.

Zveza slovenskih posojilnic vabi na redni občni zbor, kateri se bode vršil v četrtek, 16. novembra 1899. ob 10. uri pred- polodne v Narodnem domu v Celju. Dnevni red: 1. Poročilo predsednika. 2. Poročilo taj- nika oz. revizorja. 3. Odobritev letnega računa. 4. Predragačenje pravil. 5. Razgovor o gospodarski organizaciji na Slovenskem. 6. Volitev odbora. 7. Slučajnosti. — Opomba: Po § 11. društvenih pravil se smejo udele- ževati občnih zborov pooblaščenici v „Zvezi“ stoječih posojilnic, pa tudi vsak zadržnik takšnih posojilnic.

Trgovsko-obrtno pospeševalno društvo v Gorici objavlja: Vsled sklepa „Trg. obrt. društva v Gorici“, da se osnujejo trg. obrtni večeri (trg. obrt. večerni tečaj), kjer se bode poučevalo v praktičnem knji- govodstvu, korespondenci, trgovskem in me- ničnem pravu ter v osnovnih juridičnih nau- kih, vabimo Vas, da se udeležite le-te za vas prekoristne ustanove. — Prvi večer bode v torek, dne 7. nov. t. l. ob 8. uri zvečer v prostorih „Trgovsko-obrtno zadruge“. Ostali večeri pak se bodo najbrže vršili v „Šolskem domu“, čegar sl. predsedstvo je že napro- šeno; dvoma ni, da se ne bi odzvalo naši prošnji ter nam prepustilo za ta večerni tečaj svojih ev. „Šolskega domu“ prostorov. — Pri- stop: člani „Trg. obrt. zadruge“ in „Trg.“ obrt. posp. društva“.

Die Arbeit! dunajski list, napada pod naslovom „Insolvenca gospoda pl. Viteka“ našega železničnega ministra, ki se je pokazal popolnoma nesposobnega za svojo visoko mesto. Čuda, da je i „die Arbeit“ to spoznala, ostali motrilci avstrijskih razmer že to davno vemo. Plemenitaš baroni in grofje — ter delo, gospodarsko delo!! Erklaret uns, Graf....

Proti protinu in revmatizmu

je najučinkovitejši, najgotovnejši in najugodnejši sredstvo

Zoltanovo mazilo za protin in revmatizem.

Steklenica velja 1 gld. in se dobiva v lekarni dvernega zalagatelja

Béla Zoltan
v Budimpešti V.

Na tisoče zahvalnih pism in spričeval dokazuje, da to čudovito mazilo v malo dneh popolnoma in gotovo ozdravi ljudi najstarejše bolezni protina in revmatizma, celo pri onih bolnikih, ki so se zaman trudili, da bi si v kopaljih pridobili zdravje.

Radi opustitve trgovine prodajam

umetni gnoj za trte, pod svojo ceno. Gg. vinogradniki naj ne zamude ugodne prilike, dokler je kaj zaloge.

V. Arko, Vipava

Zenitbena ponudba.

Mlad trgovec z lepimi dohodki in prijazne zunanosti želi poročiti mestno vzgojeno dekle ali mlado udovo brez otrok s par tisočaki goldin, premoženju, katere bi v trgovino plodonosno naležil. Ker je še malo znana oseba, poslužuje se tim potoni. — Le resne ponudbe naj se pošiljajo na naslov: „Zakonska sreča“, upravnistvo „Sude“. Prosi se tajnost v častni zedevi.

!! Nezaslišano !!

191 predmetov za samo 2. gld. 10 kr.

- 1 krasna pozlačena ura, jamičena tri leta.
 - 1 pozlačena verižica.
 - 1 krasen etui za smodke.
 - 1 fino toaletno obrobiljeno zrcalo s pokrivalom.
 - 1 notes vezan v angleško platno.
 - 1 oprava zaplestnih gumbov iz double-zlata I. vrste.
 - 1 oprava naprsnih gumbov iz double-zlata I. vrste.
 - 1 par uhanov iz double-zlata I. vrste z vdelenim biseri.
 - 1 zelo koristna pisalna oprava.
 - 1 toaletno milo prijetne vonjave.
 - 72 najboljših jeklenih peres.
 - 25 finih pismenih zavirkov.
 - 25 pol finega pismenega papirja in
 - 50 koristnih predmetov za gospodinjje.
- Imenovanih 191 kra-nih predmetov razpošilja za samo 2 gold. 10 kr. (ura sama stane toliko) švicarska izvozna hiša

H. SCHEUER, Krakovo

Josefsgasse št. 46.

Kar ne ugraja se sprejema nazaj v teku 8 dnij. Ilustrovani ceniki zastoj in franko.

C. kr. vsakteremu privilegirani koj razum- kroj, ljiivi krojiti,

Kar napove iz knjige tabelna mera, to izpolni vsake velikosti in mode.

MARTIN POVERAJ

v Gorici,

civilni in vojaški krojač, z zalogo u blinjejeza blag.

Edine na Travniku št. 22. I. nadstropje.

Ima svojo izbrano zalogo vsake vrste blaga za obleke iz inozemskih in a strij kih tavaru in gotovih oblek, da nitov in s obnih plaščev za vsako sezono.

Velika izbér:

zavratne in ovratnike, gotovega perila in srajce Jäger ter vseh drugih k oblekam spadajočih priprav za vsaki stan po najnižji ceni.

Sprejemajo se naročila za izdelov. raznih oblek, jaket, pelegrin, dožnih plaščev, tudi za dame, po najnovejši modi.

Učenca,

kateri ima veselje do čevljarstva, sprejme takoj pod ugodnimi pogoji Iv. Kavšek čevljar v Vipavi.

Leta 1881. v Gorici ustanovljena tvrdka

E. Riessner, v Nunski ulici 3,
(nasproti nunski cerkvi)

priloga preč. duhovščini in slavnemu občinstvu svojo lastno izdelovalnico umetnih cvetic za vsakovrstne cerkvene potrebe. Ima veliko zalogo nagrobnih vencev, za mrtvaške potrebe, voščeno sveče itd. vse po zmerni ceni. — Naročila za deželo izvršuje točno in solidno. Priporoča slav. občinstvu tudi svojo S. cl.) tiskarno Jrk na perilo. (P. cl.)

Trgovina z jedilnim blagom
G. F. Resberg v Gorici,
v Kapucinski ulici št. 11
ter podružnici na Kornu št. 2

priloga to-le blago:
Sladkor kava — riž — mast — poper — sveče — olje — škrob — ječmen — kavino primosa — moko — gris — drobne in debele otrobe — turšice — zob — sol — moko za pitanje — kis — žveplo — cement — bakreni vitrijol itd. 3 20 8

Zaloga pristnega dalmatinskega žgaja na debeja ter pristnega črnega in belega vina.

ODLIKOVAN
fotografski ateljer

Anton Jerkič

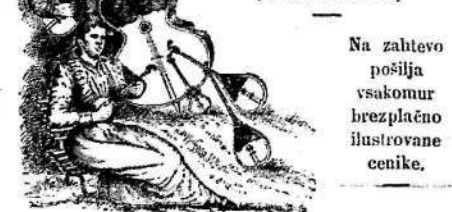
Gospodna ulica št. 7 v Gorici,
podružnica
na Acquedotto št. 25 v Trstu,
priporoča se
slavnemu občinstvu v mestu
in na deželi v blagoholno podporo.

Anton Bertolotti

kamnosek
v Gorici na Franc-Jozefovi cesti št. 33.

Zaloga
nagrobnihi spominkov vseh slogov
po ugodnih cenah
od 8 do 200 gld.

Tovarna tamburic
J. Stjepušin
SISAK
(Hrvatska)

Na zahtevo pošilja vsakomur brezplačno ilustrovane cenike.

Spedičijska poslovnica
Gašpar Hvalič v Gorici
v ulici Morelli št. 12.

Priporoča se tople Slovincem a mestu in rojakom na deželi za prevažanje vsakovrstnega blaga in pohištva v vse kraje. Ker ima

nov, zaprt voz za prevažanje zagotavlja, da se blago nepoškodovano dostavlja

Podpisana priporočata slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi, svojo novo urejeno

prodajalnico jestvin.

V zalogi imata tudi raznovrstne pijače, n pr.: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, goružice (Senf), Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodovo mlo ter drugo v to stroko spadajoče blago. Postrežba točna in po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

Kopač & Kutin,

trgovca v Semenski ulici št. 1

v lastni hiši, kjer je Trgovska obrtna zadruga.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8
priporoča

pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih,

briskih, dalmatinskih in isterskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerno. Postrežba poštena.

Naznanilo.

Podpisani naznanja, da proda okoli 500 klftr. zemljišča na voglu ulice Pietro Zorutti v ulici Ponte Nuovo. Prodaja pa v parcelah obsegajočih najmanj 100 klftr. Več se izve pri podpisaneu.

Josip Leghissa,
v Gorici, Via Morelli št. 38.

Preselitev.

Dovoljujem si naznaniti slavnemu občinstvu, da se nahaja odslej zavod za likanje perila po dunajskem načinu in pralnica

v ulici **Tre Ré št. 10.**

Udani **Franc Korpitsch.**

Pozor!

želod v vsaki množini

kupuje podpisanec po najvišji ceni.

Ivan Premrou,

v Gorici, ulica Morelli št. 49

(za mesnicami.)

Dobroznana gostilna

ANTONA VODOPIVCA

pri **'Petelinu'**
v **Trstu**
v ulici Ghega št. 7.

je v bližini južnega kolodvora jedina narodna gostilna

s prenočišči, katera toči pristna bela in črna vina iz Vipavske doline. Kuhinja domača z okusno pripravljenimi jedmi.

KATHREINER-Kneippova sladna kava

Stara mamica, še meni!

Že leta sem izpričano izvrstna primes k bobovi kavi. — Pri živčnih, srečnih, želodčnih boleznih, pri pomanjkanju krvi etc. zdravniško priporočena. — Najpriiljubljenejša kavina pijača v stotisočero rodovinah.